

Levél a szülőknek a kereszteleőről

Kedves szülők!

A gyermek a legcsodálatosabb ajándék és egyben a legnagyobb felelősség is. Ugye ti is szeretnétek mindent megadni gyermeketeknek, ami előnyére szolgál? Sokan meg vannak győződve, hogy ha megkereszteltetik gyermeküket, ez a legteljesebb javára válik, míg mások csak bizonytalanul sejtik ezt. Minthogy a lakóhelyeteken élő katolikus közösség szeretne osztozni örömeitökben és a gyermeketek iránt érzett felelősségben, e levéllel próbálunk segíségekre lenni, hogy tisztán lássatok a kereszteleés kérdésében. – **A kereszteleés nem csupán hagyományos vallási szertartás, hanem az egész életre szóló döntés jele.** Ezért szükséges, hogy minél részletesebben megismerkedjete a vele kapcsolatos tudnivalókkal.

A kereszteleés története

A kereszteleés lényegének megértéséhez hozzásegít, ha megismerjüete annak történetét.

Az első századokban felnötteket kereszteltek. Olyanokat, akik több éven át készültek fel: ez alatt megismerkedtek a keresztény közösséggel, megismerkedtek Krisztus tanításával, s mindezek eredményeként véglegesen úgy döntöttek, hogy egész életükben Krisztus példáját követve akarnak élni – a keresztények közösségében, egymásért és embertársaik javára.

-Évszázadokon át úgy kereszteltek, hogy a keresztelendőt alámerítették egy folyóban vagy medencében. Az alámerülete jelezte, hogy a keresztelendő – bűneivel, rossz hajlamaival – mintegy eltűnt, meghalt a vízben... s a vízből már egy Istenben „újjászületett”, megtisztult ember emelkedett ki, aki új életet akar kezdeni Krisztus törvényei szerint a keresztény közösségben.

-Az újonnan kereszteltek új *fehér ruhába* öltöztek: ez is jelezte, hogy megtisztult, új életet kezdenek.

- *Gyertyát* kaptak kezükbe: jelezve, hogy egy új fényben élnek, fényt hordoznak.

- Megkenték öket *olajjal*: ez a „felkenés” a nagy feladatra való meghívás, a küldetés kifejezője volt.

A csecsemőkereszteleés évszázadokkal később, a VI.-VII. században terjedt el. Csecsemőket csak abban az esetben kereszteltek, ha a család hívő életet élt, s így biztosítva volt, hogy a szülőtől és a közösségtől eltanulhatja, az „anyatejjel magába szívhatja” majd a kereszténységet.

-A csecsemők keresztelése kezdettől fogva hasonlóan megy végbe, mint a felnötteké, és a szertartásai is ugyanazokat a titkokat kívánják kifejezni. Bár a csecsemőnek általában csak a *homlokát öntik le vízzel*, de ez ugyanazt jelzi, amit az alámerítés: hogy „újjászületik” Krisztus közösségébe. A fehér ruha, a gyertya, az olajjal való megkenés is ugyanazt fejezi ki, amit a felnöttek keresztelésében.

Mi történik tehát a kereszteleéskor?

-A szülő felajánlja gyermekét (a keresztény közösségben, annak képviselője által) Istennek, Krisztusnak és az Egyháznak. Együttal megígéri, hogy Krisztus tanítása szerint fogja nevelni őt, a keresztények közösségében.

-Isten pedig „válaszul” a szülő és az egyház felajánlására választott gyermekévé és egyházának tagjává fogadja a megkereszteltet.

Ki részesülhet a keresztségben?

A középkorban nem kellett külön feltételhez kötni a csecsemő keresztségét. Hiszen e korban úgy tűnt, hogy egész Európa kereszténnyé lett. Így a gyermek a növekedés során olyan közösségbe került, amelyben természetesen eljárt hittanra, vasárnap misére, elsajátította a keresztény magatartás szabályait, formáit.

Az utolsó évtizedekben azonban a vallás helyzete megváltozott. A társadalom nem biztosítja már, hogy minden kisgyermek keresztény nevelésben részesüljön. Így az egyháznak újra hangsúlyoznia kell, hogy kisgyermekkorban csak az részesülhet keresztségben, akinek további katolikus nevelését családja várhatóan biztosítani tudja.

Ma tehát:

Csecsemők és kisgyermekek akkor részesülhetnek katolikus keresztségben, ha

1. legalább az egyik szülő személyesen kéri azt, (nagyszülő vagy rokon kérése nem elegendő),
2. a szülők (és keresztszülők) kellőképpen felkészültek a keresztségre, és ha
3. a szülők (keresztszülők) vállalják a katolikus hitvallás letételét, valamint a gyermek vallásos nevelését. (Egyházi Törvénykönyv [ETK] 851. és 868. kánon;vö.Ordo Baptismi Parvulorum. Bp.1973.5.old.)

A csecsemők keresztelésének kérését 2-3 hónappal a szentség kiszolgáltatása előtt be kell jelenteni a plébánián. Időt kell hagyni, hogy a lelkipásztor vagy munkatársai elbeszélgessenek a szülőkkel és keresztszülőkkel: a keresztség jelentéséről, a vallásos nevelésről, s arról, hogyan tudnak imával és lehetőleg gyónással és áldozással felkészülni gyermekük és az egész család nagy ünnepére.

Egyben máris megbeszélik, megtervezik, hogyan tud a keresztelést kérő család bekapcsolódni az egyházközség életébe, családi köreibé.

Óvodáskorúaknak sokan javasolják, amit pl. a kalocsai egyházmegye előír, hogy várják meg az iskoláskort, s a hittan tanulás során készüljenek fel a keresztségre. Egyébként a szülő, a hitoktató, valamint a lelkipásztor elbeszélget az óvodásokkal, hogy tőle telhető tudatossággal készüljön, és így módon a lelkipásztor se először a kereszteléskor találkozzék vele.

Fiatalokat, felnőtteket (illetve 6-7 évnél idősebbeket) a katolikus egyház akkor keresztel, ha

1. megismerték a keresztény hitet (már hosszabb ideje - 1-2 éve – járnak hittanra)
2. a hit átjárja életüket (pl. oly módon, hogy imádkoznak, járnak misére, próbálnak embertársaiknak örömet szerezni) és
3. élő kapcsolatban állnak a katolikus közösséggel.

(Ordo Initiationis Christianae Adultorum. Roma.1972.95,305-313;vö.ETK 851-852 kánon)

A kereszténységtől távolállóknak az egyház felajánlja segítségét.

Napjainkban sok olyan szülő kéri gyermeke keresztségét, akinek nem volt módja mélyebben megismerkedni a kereszténységgel, kapcsolatba kerülni élő keresztény közösséggel; aki nem volt elsőáldozó, nem kötött egyházi házasságot, olykor nincs megkeresztelve sem. Sokan megvallják, hogy nem tudnak őszintén hitvallást tenni, mert nem tudják, hogy igazában hisznek-e; s éppen ezért nem tudják megígérni gyermekük vallásos nevelését sem.

A kereszténységet alig ismerő vagy vallásukat nem gyakorló szülőket és keresztszülőket az egyház meghívja, hogy ismerkedjenek meg Krisztus tanításával, járjanak el misére, kerüljenek kapcsolatba a keresztény közösséggel. Sokan, akik ezt vállalják, felnőtt korban találkoznak az igaz kereszténységgel. Felfedezik, hogy *Isten a szeretet, hogy Krisztus új értelmet ad életünknek*, hogy az

egyház közösségében egyrészt *otthonra találunk*, másrészt *társakra*, akiknek segítségével együtt dolgozhatnak embertársaik javára. Akik mindezt megtapasztalják, azok közül sokan felnőtt korban megkeresztelkednek, lesznek elsőáldozók, kérik Isten áldását házasságukra az egyház által. – S így a gyermekkereszttség valóban gyümölcsöző lesz szülők és gyermekek számára egyaránt.

Az ilyen szülő felnőtt emberhez illő meggyőződéssel tudja kimondani -, hogy **hisz Istenbe, Krisztusban, az Egyházban; és őszintén meg tudja ígérni** – amit a kereszttségben minden szülőnek meg kell ígérnie -, **hogy Krisztus és az egyház hitében fogja nevelni gyermekét.**

A Magyar Katolikus Püspöki Kar előírja a lelkipásztoroknak, hogy „el kell halasztani annak a kisdednek a keresztelését, akinek egyik szülője sem kész a hitvallásra, hogy őt katolikus keresztény módon nevelje”. „S ha a szülők nem élnek egyházi házasságban, de állapotuk rendezhető, vagy ha valamelyikük nem volt még elsőáldozó, sőt talán megkeresztelve sincs, beszéljük meg egyúttal a szentségek felvételét is, és kínáljuk fel segítségünket a méltó előkészületekhez.” „Ha úgy találjuk, hogy valamelyik szülő vallási ismeretei hiányosak, vagy nem világos előtte mit is jelent a gyermek vallásos nevelése, hívjuk meg a szokásos keresztelési előkészítésen túlmenő tanításra!” (Ordo Baptismi Parvulorum. Bp. 1973.5.old;vö. ETK 868.kánon).

Egyesek azt mondják: Én nem tudom vállalni, hogy kapcsolatba kerüljek az egyházzal, de ettől függetlenül szeretném gyermekemnek megadni a lehetőséget, hogy ha felnőtté válhat, kíván-e keresztény lenni. – Az ilyeneknek azt szeretnénk ajánlani, írassák majd be gyermeküket hittanra, hogy ott megismerhessék a kereszténységet. S akkor érett korban dönthetnek, meg akarnak-e keresztelkedni. (Az ilyen gyermekeknek sokat segíthet egy mályen vallásos barát, vagy baráti kör.)

Meg kell jegyeznünk, hogy a helyes gyermeknevelés feltétele a szülő példája és következetes magatartása. Ha a nem hívő szülők szeretettel, becsülettel nevelik gyermeküket, akkor az egészségesen fog fejlődni, s egyszer érett korban képes lesz eldönteni, akar-e keresztényként élni. S ha így döntött, akkor módjában lesz megkeresztelkedni. Ha viszont a növekvő gyermek azt tapasztalja, hogy templomba nem járnak, de őt esetleg küldik, ez kettősséget, szakadást hoz létre benső világában. Ez a „kettős nevelés”. A keresztény közösség nem szeretne közreműködni a gyermek egyéniségének ilyen megkárosításában.

A keresztelés helye

A kereszttség nem csak Istenhez, Krisztushoz kapcsol, hanem az egyház közösségéhez is. Ezért a kereszttséget a hívő közösség jelenlétében szoktuk ünnepelni (gyakran mise keretében), és pedig abban a plébániatemplomban, ahová a keresztelendő tartozik. Fontos ez, mert jelzi, hogy a hívő közösség örömmel fogadja az egyház új tagját, s a keresztelendő illetve szülei vállalják a közösséghez tartozást (vö. ETK 587.kánon).

Ha valaki valamilyen súlyos okból nem saját plébániáján szeretné kereszteltetni gyermekét, kérnie kell plébánosának írásbeli hozzájárulását. Plébánosának igazolnia kell, hogy legalább egyik szülő vallásos.

Egyesek *megpróbálnak* olyan megoldást választani, hogy keresnek egy papot, aki esetleg engedékenyen megkereszteli a gyermeket, a vallásos nevelés komolyan megalapozott ígérete nélkül, komoly felkészülés nélkül. Aki ezt az utat választja, igazában *mindenkinek árt: Önmagának*, mert ahelyett, hogy érett felnőtt módjára komolyan venné és minden következményével együtt

vállalná a keresztséget, s mindazt, amit jelent, üres formasággá alacsonyítja azt. *Gyermekének*, mert már csecsemőkorban „kettős” módon cselekszik vele, s ha egyszer majd ő tudomást szerez erről, egyáltalán nem az igazság és következetesség példáját látja ebben. Árt annak a „jó szívű” *papnak* is, aki így vétene az Egyházi Törvénykönyv 857. kánonjának előírása ellen, miszerint a gyermeket saját plébániatemplomában kell kereszteni.

Ki lehet keresztszülő?

A keresztség szentségéből következően a keresztszülőnek fontos feladata van. Segíti a szülőket a vallásos nevelésben, és keresztyén életével példát ad a növekvő gyermeknek. Ezért az Egyházi Törvénykönyv előírja, hogy keresztszülő:

- tizenhat évet betöltött,
- „katolikus, megbármált és az oltárszentséget magához vett személy legyen”,
- „s éljen a hithez és a vállalandó tisztséghez méltó életet”. (874.kánon)

Nem lehet keresztszülő, aki nem él a katolikus hit szerinti életet, aki saját gyermekét nem neveli vallásosa, egyházközösségével nincs élő kapcsolatban.

Ha a keresztszülő nem a keresztes plébániájához tartozik, saját plébániájáról kell igazolást hoznia, hogy keresztszülői tisztségre alkalmas.

S mit tegyen az, aki mindenképp olyan keresztszülőre gondolt, aki nem felel meg a fenti előírásoknak? Ez esetben keressen legalább egy valakit az ismeretségi körben vagy a keresztyén közösségben, aki megfelel a keresztszülői tisztség feltételeinek. Az eredetileg kiválasztott ismerős pedig vele együtt ott állhat a keresztségnél. Az egyház őt, mint *keresztség „tanúját”* fogja bejegyezni az anyakönyvbe.

Milyen keresztnévet válasszunk?

Növekvő gyermekek, serdülők igénylik a példaképet, ideálokat. Keresztyén szülők nem csupán egy „jó hangzású” vagy divatos nevet választanak gyermeküknek, hanem egy olyan szent nevét, aki egyszer *példaképe* lehet majd emberségben, állhatatosságban, keresztyénységben. Ő hitünk szerint mennyei közbenjárója, „*védőszentje*” lesz.

Ha már választottunk volna nevet, nem egészen a fenti szellemben, úgy a kereszteskor két nevet is adhatunk. Ez esetben a második név lehet egy szent neve, akit a gyermek védőszentjéül kérünk.

Kedves Édesanya, Kedves Édesapa! Mindezt elolvasva első pillanatban talán megijedtek. Azt mondjátok, hogy ilyen komoly felkészülésre nincs időtök, hogy túl sok áldozattal jár. De gondoljátok meg, hogy egy kis áldozatért százszoros az, amit kaptok: Isten szeretetét és egy világot átfogó közösséghez tartozás lehetőségét – önmagatok és gyermeketek számára. S vajon a lelki béke, a testvéri közösség és az idők próbáját kiállt keresztyén értékrend nem ér-e meg minden áldozatot?!

Szeretettel várunk tehát Titeket is a közösségünkben és kérjük Isten áldását gyermeketekre és Családotokra.

A megkeresztelt ember „életének egész értelme abban rejlik, hogy eljusson annak a radikálisan keresztény újdonságnak a felismerésére, amely a keresztségből árad, és ezáltal kötelelességeit az Istentől kapott hivatás szerint betölthesse. A világi hívő „képének” megrajzolásához három elsődleges szempontot kell közvetlenül szemügyre venni. A keresztség újjá szül bennünket Isten gyermekeinek életére. Jézus Krisztushoz, valamint az Ő testéhez, az Egyházhoz kapcsol. Végül fölken a Szentlélekben és így az Ő templomává leszünk.”

II. János Pál pápa